

Dupa rezistentele pe care le-a intampinat in timpul scurtei si chinuitei lui vieti, opera lui Mihai Eminescu s-a impus fulgurator, neamul intreg, iar nu numai paturei culte. Nu stiu daca s-a facut vreodata socoteala exemplarelor tiparite din Poeziile lui Eminescu.

Dar in mai putin de o jumatate de veac, poeziile acestea au fost reproduse in multe zeci de editii, de la modestele tiparituri populare pana la admirabila editie critica a Fundatiilor Regale, ingrijita de Perpessicius. Astazi, dupa ce-au cunoscut atatea culmi si atatea onoruri, Poeziile lui Eminescu, cenzurate in tara, apar asa cum le vedeti, in haina sfoasa a pribegiei. Gloria lui Mihai Eminescu ar fi fost poate mai putin semnificativa, daca n-ar fi luat si el parte, de peste veac, la tragedia neamului romanesc.

Ce inseamna pentru noi toti, poezia, literatura si gandirea politica a lui Eminescu, o stim, si ar fi zadarnic s-o amintim inca o data. Tot ce s-a creat dupa el, de la Nicolae Iorga si Tudor Arghezi pana la Vasile Parvan, Nae Ionescu si Lucian Blaga, poarta pecetea geniului sau macar a limbii eminesciene. Rareori un neam intreg s-a regasit intr-un poet cu atata spontaneitate si atata fervoare cu care neamul romanesc s-a regasit in opera lui Eminescu. Il iubim cu toti pe Creanga, il admiram pe Hasdeu, invatam sa scriem de la Odobescu, il respectam pe Titu Maiorescu si anevoie putem lasa sa treaca mult timp fara sa-l recitim pe Caragiale. Dar Eminescu este, pentru fiecare din noi, altceva. El ne-a relevat alte zari si ne-a facut sa cunoastem altfel de lacrimi.

El si numai el, ne-a ajutat sa intelegem bataia inimii. El ne-a luminat intelesul si bucuria nenorocului de a fi roman.

Pentru noi, Eminescu nu e numai cel mai mare poet al nostru si cel mai stralucit geniu pe care l-a zamislit pamantul, apele si cerul romanesc. El este, intr-un anumit fel, intruparea insasi a acestui cer si a acestui pamant, cu toate frumusetile, durerile si nadejdile crescute din ele. Noi cei de aici, rupti de pamant si de neam, regasim in tot ce-am lasat in urma, de la vazduhul muntilor nostri si de la melancolia marii noastre, pana la cerul noptii romanesti si teiul inflorit al copilariei noastre. Recitindu-l pe Eminescu, ne reintoarcem ca intr-un dulce somn, la noi acasa.

Intreg Universul nostru il avem in aceste cateva zeci de pagini pe care o mana harnica le-a tiparit si le imparte astazi in cele patru colturi ale lumii, peste tot unde ne-a imprastiat pribegia. Pastrati-le bine; este tot ce ne-a mai ramas neintinat din apele, din cerul si din pamantul nostru romanesc.

MIRCEA ELIADE

Paris, septembrie 1949